

Státní
veterinární
správa

Státní veterinární dozor při výrobě a zpracování medu a dalších včelích produktů

MVDr. Pavel Texl

20. – 21. 3. 2019 Nasavrky

Výroba medu

Legislativní podklady

Legislativa EU

Nejdůležitější nařízení a směrnice

1. Nařízení (ES) č. 178/2002 – Potravinové právo
2. Nařízení (ES) č. 852/2004 – O hygieně potravin
3. Nařízení (ES) č. 853/2004 – O hygieně potravin živočišného původu
4. Nařízení (ES) č. 882/2004* – O úředních kontrolách

*Nařízení EU č. 2017/625, které nahradí 882/2004

1. Nařízení (EU) č. 1169/2011 – Označování
2. Nařízení (EU) č. 931/2011 – Sledovatelnost
3. Další předpisy – Ekologická produkce, Chráněná označení původu, Zdravotní tvrzení a další

Legislativní podklady

Národní legislativa

Nejdůležitější zákony a vyhlášky

1. Zákon č. 166/1999 Sb., veterinární zákon
2. Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách
3. Vyhláška č. 76/2003 Sb., požadavky na med
4. Vyhláška č. 289/2007 Sb., malá množství (mimo nařízení 852/2004 a 853/2004)
5. Vyhláška č. 172/2015 Sb., informační povinnost příjemce potravin v místě určení

Co vyplývá ze zásadních ustanovení legislativy EU

178/2002

- Definice „bezpečné potraviny“
- Odpovědnost PPP

852/2004

- Základní hygienické nařízení pro výrobu medu
- Definice prvovýroby
- Nevztahuje se na malá množství produktů prvovýroby, dodávaná konečnému spotřebiteli
- Registrace a schvalování PPP
- HACCP, provozní a sanitační řád

Co vyplývá ze zásadních ustanovení legislativy EU

853/2004

- Pro potraviny živočišného původu = MED
- Stanovuje hygienické požadavky, které musí plnit PPP, nakládající s potravinami živočišného původu
- Nestanovuje specifické podmínky pro med = postupuje se v souladu s nařízením 852/2004
- PPP na zpracování medu nemusí být schvalováni
- Maloobchod (dodání konečnému spotřebiteli) nespadá pod toto nařízení*

* Některá maloobchodní zařízení pod toto nařízení spadají (např. sklady)

1169/2011 - označování

- Název potraviny = MED (může být jednodruhový, květový, medovicový, smíšený)
- Čisté množství potraviny
- Datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti (DMT)
- Zvláštní podmínky uchování
- Jméno nebo obchodní název PPP
- Země původu nebo místo provenience

Co vyplývá ze zásadních ustanovení legislativy EU

931/2011 - sledovatelnost

- Název potraviny = MED (může být jednodruhový, květový, medovicový, smíšený)
- Čisté množství potraviny
- Datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti (DMT)
- Zvláštní podmínky uchování
- Jméno nebo obchodní název PPP
- Země původu nebo místo provenience

Co vyplývá ze zásadních ustanovení národní legislativy

Veterinární zákon

- Pravidla pro registraci (schválení a registraci)
- HACCP, provozní a sanitační řád
- Úklid, čištění, DDD
- Vedení dokumentace
- Označování potravin (při prodeji ze dvora)
- Povinnosti zprostředkovatelů
- Registrace u KVS

Co vyplývá ze zásadních ustanovení národní legislativy

Veterinární zákon

Prodej malých množství produktů prvovýroby konečnému spotřebiteli („ze dvora“)

- Tento prodej nepodléhá nařízení 852/2004
- Je jednoznačně definováno kde a jak probíhá tento typ prodeje

Co vyplývá ze zásadních ustanovení národní legislativy

Veterinární zákon

Obchodování, dovoz a vývoz z/do třetích zemí

- Pouze registrovaní nebo registrovaní a schválení PPP
- Pouze zdravotně nezávadné potraviny, splňující stanovené požadavky a případné zvláštní veterinární záruky
- Náležitě označené potraviny, provázené dokladem, případně veterinárním osvědčením
- Zásilky podléhají veterinární kontrole v místě původu a veterinární kontrole v místě určení (namátkové a nediskriminující kontroly)
- Obchodníci musí být registrováni u KVS
- Vstup do EU přes pohraniční veterinární stanici – kontrola dokladů a zboží
- Při vývozu do třetích zemí KVS osvědčí dovozní podmínky třetí země na schváleném nebo dohodnutém formuláři

Co vyplývá ze zásadních ustanovení národní legislativy

Zákon o potravinách

- Údaje na potravinách v Českém jazyce
- Označování
- Používat jen vhodné obaly, pro styk s potravinami
- Kompetence dozoru (SVS, SZPI, KHS)
- RASFF a AAC

Co vyplývá ze zásadních ustanovení národní legislativy

Vyhláška č. 76/2003

- Definice medu (Codex alimentarius)
- Rozdělení medů (květový, medovicový, pastový, plástečkový, pekařský apod.)
- Označení původu (EU, mimo EU)
- Do medu smí být přidán pouze jiný med, žádné další látky
- Smyslové, fyzikální a chemické požadavky jsou uvedeny v příloze č. 3, tabulka 1 a 2

Co vyplývá ze zásadních ustanovení národní legislativy

Vyhláška č. 76/2003

Požadavek	Med květový	Med medovicový	Med pekařský
Součet obsahu fruktózy a glukózy	60	45	
Obsah sacharózy	5,0*	5,0	
Obsah vody*	20,0	20,0	23,0
Kyselost	50,0	50,0	80,0
Hydroxymetylfurfural*	40,0	40,0	
Obsah ve vodě nerozpustných látek*	0,10	0,10	
Elektrická vodivost*	Nejvýše 80,0	Nejméně 80,0	
Aktivita diastázy*	8,0	8,0	

Uvádění medu na trh

Uvádění medu na trh obecně

Prvovýroba (manipulace s medem v prostorách včelaře)

Výroba (manipulace s medem mimo včelařovy prostory)

1. Prodej „ze dvora“ (konečnému spotřebiteli nebo do maloobchodu zásobujícího konečného spotřebitele)
2. Prodej jinému PPP (dodání do „výkupny“ nebo do maloobchodu, na farmářský trh, internetový prodej)

Prvovýroba

- **Definice prvovýroby:** čl. 3 nařízení (ES) č. 178/2002
- **Vymezení prvovýroby:** příloha I část A bod 1 odst. 1) nařízení (ES) č. 852/2004
- Prvovýroba zahrnuje operace pro zajištění lepší obchodní úpravy produktu, např. vytáčení medu za účelem odstranění medových plástů, zahřívání medu, pastování medu.
- Postupy probíhající mimo včelařovy prostory (např. vytáčení medu a/nebo jeho balení do prvního/dalšího obalu) nelze považovat za prvovýrobu, včetně činností, které pro včelaře provádějí kolektivní zařízení (např. družstva).

Prodej ze dvora

- Upravuje § 27a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon), § 15 vyhlášky č. 289/2007 Sb.
- **Prodej malých množství vlastních produktů z prvovýroby**
- Chovatel může v malých množstvích prodávat:
- med, mateří kašičku nebo včelí vosk pocházející z vlastního chovu včelstev přímo **spotřebiteli** anebo jej dodávat do **místního maloobchodu**.
- Za **místní maloobchod** se považuje maloobchod podle předpisu Evropské unie (Čl. 3 bod 7 nařízení EP a Rady /ES/ č. 178/2002), s odpovídajícím sortimentem živočišných produktů, který se nachází **na území České republiky** a který dodává produkty přímo spotřebiteli.

Prodej ze dvora - požadavky

- Smí být prodáván **výhradně med, který pochází ze stanoviště/stanovišť** včel chovatele, který tento med prodává.
- Prodávat může fyzická osoba, fyzická osoba podnikající nebo právnická osoba - musí chovat včelstva, jejichž med prodává.
- Celkové množství takto prodaného medu nesmí překročit 2 tuny za rok.
- Možnost prodeje medu není limitována počtem včelstev, který má chovatel registrován.

Prodej ze dvora - požadavky

Med lze prodávat:

- na stanovišti včelstev
- v domácnosti/v bydlišti chovatele včel
- na místě, kde se včely nacházejí (kočovné stanoviště, pokud je stanoviště registrováno v Ústřední evidenci hospodářských zvířat)
- v tržnici nebo na tržišti na území ČR
- do maloobchodní prodejny, která med prodává konečnému spotřebiteli a nachází se na území České

Prodej ze dvora - požadavky

- Zákazník med nesmí dále prodávat obchodníkům, skladům, prodejnám, výrobnám
- Obaly pro med musí být určeny pro potraviny (N 1935/2004, VMz č. 38/2001 Sb.)
- Je možné prodávat jen med, nikoliv výrobky z medu nebo med s přídavkem jiné potraviny (meruňky v medu, medové tyčinky, medové perníčky)
- Lze nabízet na internetu – vyzvednutí na místech prodeje ze dvora
- Nelze prodávat prostřednictvím internetu - je vyžadována registrace u dozorového orgánu (registrace u SZPI)

Registrace a schvalování

Prodej do výkupny

- Dodání vlastního medu do výkupny je **uvedením medu na trh**
- Ten, kdo dodává do výkupny, musí být **registrován u KVS***

*postačuje registrace v ústřední evidenci zvířat (plemenářský zákon), viz níže...

- v souladu s Pokyny pro provádění některých ustanovení nařízení EP a Rady (ES) č.852/2004 o hygieně potravin
- informace **jsou již k dispozici** z jiných zdrojů, je možno je využít pro účely hygieny potravin
- Podle plemenářského zákona jsou registrováni všichni chovatelé včel, proto není nutné vyžadovat po nich pro účely hygieny potravin registraci jako u jiných PPP!!!
- http://www.svscr.cz/wp-content/files/Pokyn_k_provadeni_nekterych_ustanoveni_narizeni_EU_c._852_2004.pdf

Registrace či schválení KVS při uvádění medu na trh

- Prodej „ze dvora“ - není nutná registrace u KVS*
- Prodej vlastního medu do potravinářského podniku (výkupny) – využívá se registrace podle plemenářského zákona
- Výkupna = výkup medu a dodávání vlastního a cizího medu do dalšího potravinářského podniku – bez manipulace - je nutná registrace u KVS (§ 22 veterinárního zákona)
- Výkupna – med se přelévá či se jinak manipuluje - je nutné schválení a registrace (§ 22 veterinárního zákona)
- Výroba potraviny (hlavní složka je med) a distribuce - je nutné schválení a registrace (§ 22 veterinárního zákona)

Požadavky na označování a sledovatelnost

Označování medu

- **Název potraviny** (MED), jsou-li uvedeny další, doplňující údaje, musí být pravdivé
- **Jméno nebo obchodní název a adresa PPP, který uvádí na trh (včelař)**
- **Čisté množství** v hmotnostních jednotkách
- **Datum minimální trvanlivosti (DMT)**, popř. datum použitelnosti. Uvádí se slovy: „minimální trvanlivost do 31.12.2018“, nebo slovy: „minimální trvanlivost do konce května 2018“ nebo pokud je stanovena DMT delší než 18 měsíců slovy: „ minimální trvanlivost do konce 2018“
- **Podmínky uchování nebo použití**
- **Země původu nebo místo provenience**

Požadavky na sledovatelnost medu

- V případě prodeje na stanovišti (v domácnosti chovatele) **nemusí** včelař dokládat zdroj medu, je zřejmý
- V ostatních případech prodeje ze dvora či uvádění do oběhu **musí** být chovatel / PPP schopen doložit původ medu obchodním dokladem dle N Komise (EU) č. 931/2011

Požadavky na sledovatelnost medu

Náležitosti obchodního dokladu:

- Přesný popis potraviny
- Objem nebo množství potraviny
- Jméno nebo obchodní název a adresa PPP, který potravinu odeslal
- Jméno a adresa PPP, kterému se potravina odesílá
- Odkaz na dávku, šarži, příp. zásilku (údaj o šarži může být nahrazen DMT nebo DP v předepsaném formátu)
- Datum odeslání

Požadavky na označení a sledovatelnost - shrnutí:

	Označení	Doklady o původu
Prodej ze dvora na stanovišti	ANO	NE
Prodej ze dvora ostatní	ANO	ANO
Použití ve vlastním zařízení veřejného stravování	NE	ANO
Prodej do výkupny a ostatní dodávání na trh	ANO	ANO

Definice medu podle příslušné legislativy (Směrnice Rady 2001/110/ES)

Med je přírodní sladká látka produkovaná včelami medonosnými (*Apis mellifera*) z nektaru rostlin nebo výměšků živých částí rostlin nebo z výměšků hmyzu sajícího na rostlinách, které se nacházejí na živých částech rostlin, které včely sbírají, přetvářejí mísením se svými vlastními specifickými látkami a ukládají, nechávají dehydratovat, uskladňují a nechávají uležet a zrát v medových plástech.

Děkuji Vám za pozornost!

